

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 49 (3495) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NÁPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Német messzehordó ágyuk tegnap reggel óta lövik az anziói szövetséges állásokat

Valószínűnek tartják a nagy német támadás közeli megindulását.
Folytatódnak a német és angol légitámadások

Hivatalos szovjet nyilatkozat a finn-orosz béketárgyalásokról

Stockholmból jelentik: (MTI) A moszkvai rádió kedden este ezt a hivatalos nyilatkozatot olvasta fel:
— A sajtóban mostanában különböző hírek keringenek azokról a tárgyalásokról, amelyek — mint állították — a Szovjet Unió és Finnország között folynak arról, hogy Finnország befejező az ellenségeskedést a Szovjet-Unióval és megszünteti hadviselő lenni. A valóságban a Szovjet és Finnország között eddig még nem kezdődtek hivatalos tárgyalások, de tettek ilyen-

értelmű előkészületeket. Hivatalos tállkozás során, amely Paasikivi kérésére február 17-én folyt le, a finn politikus kijelentette Kollontainé előtt, Finnország meghatalmazta azzal, hogy feltételeket kérjen a szovjet kormánytól az ellenségeskedések megszüntetése és Finnországnak a háborúból való visszavonulása érdekében. A következő tanácskozásokon Kollontainé átnyújtotta a szovjet kormány válaszáat, amely a következő fegyverszüneti feltételeket tartalmazza:

1. A Németországgal való kapcsolatok megszakítása, a Finnországban tartózkodó német csapatok és hadihajók lefoglalása. Amennyiben Finnország úgy találja, hogy ezt a maga erejéből nem képes végrehajtani, a Szovjet csapatával megadja a szükséges segítséget.
2. Az 1940-es finn-szovjet egyezmény helyreállítását. A finn csapatoknak az 1940-es határra való visszavonása.
3. A szovjet és szövetséges hadifoglyok, valamint a szovjet és szövetséges gyűjtőtáborokban levő polgárok azonnali hazazállítását, amit a finnnek kell elvégezniük.
4. A finn hadsereg részleges, vagy teljes leszerelésének kérdését a moszkvai tárgyalásokon szabályozzák.
5. A Szovjet-Uniónak a katonai hadműveltekkel és szovjetorosz területek elfoglalásával okozott károk helyreállításának kérdését ugyancsak Moszkvában szabályozzák.
6. Petsamo vidékének kérdését a moszkvai tárgyalásokon döntik el.

Pasikivi tájékoztatták, hogy amennyiben a finn kormány kész elfogadni a feltételeket, a szovjetkormány hajlandó a finn kiüldöttek moszkvai fogadására a már jelzett egyezmény megtárgyalása végett. Azokba az egyes külföldi újságokban terjesztett hírek, amelyek szerint a Szovjet Finnorszá-

tól feltétel nélküli megadást követel és azt, hogy a Szovjet Finnországtól Helsinki és más fontos finn városok szovjet csapatoktól való megszállását óhajtáná, nélkülöznek minden alapot. A nyilatkozat szövegét a Szovjet Unió külügyi népbiztosságának tájékoztatóhivatala tette közzé.

Feltűnően élehangú török válasz az angol sajtótámadásokra

Ankara. (MTI.): Az angol-török viszonyról és politikai feszültségről a Times-ben közölt éles cikk ismét heves elhatást keltett a török sajtóban. A török közirók azzal vádolják a nagy angol lapot, hogy nem tartja be a szabad vita szabályait és valószínűleg egyoldalú értesülések alapján hangoztatja súlyos kifogásait a török szövetséges tarts ellen.

— Az Ily Sabah kiábrándultan állapítja meg, milyen méltánytalan nyomás nehezedik a kisállamokra.

A Tonin török kormánynyilatkozatot közöl az angol vádaskodással kapcsolatban.

Az egyébként meggyőződéses angolbarát Yalman adja a legélesebb választ a Vatan hasábjain hosszú cikkében, amelyben újból elemzi az angol-török kapcsolatokat fejlődését. Sámálattal veszi tudomásul, hogy az angol közvélemény

a való helyzetről ennyire tájékozatlan. Az angol kormány jóállást ajánlott fel Törökországnak, amit a törökök nem fogadtak el. Ehelyett kétoldali szerződést kötöttek kölcsönös segélynyújtási záradékkal.

— Volt idő, amikor már minden elvészni látszott Anglia számára, a törökök azonban akkor is kitartottak Anglia mellett. — írja. — Bár fegyverünk nem volt, egymillió embert hírtünk zászlók alá és olyan súlyos áldozatokat hoztunk, hogy az ország anyagi és pénzügyi helyzete a legnagyobb mértékben válságba került. Éveken át metelen vállainkon hordoztuk a legnagyobb kockázatot. Ezt maga Churchill is elismerte. Mit kíván a Times voltaképpen tőlünk? Az angolszások küldtek ugyan hadianyagot, de bizonyos dolgokban mindössze néhány százalókat szállítottak annak, amit megírték. Az angol

újság most háborúba szándékozik kergetni bennünket és mintegy azt látszik mondani: „mi el vagyunk foglalva Olaszországban és egyéb frontokon, most vonjátok ti magotokra a német erőket.” Ha ennek következtében török városok elpusztulnak, törökök százezrei meghalnak, nekik csak az a fontos, hogy néhány száz vagy ezer angol életét meg-

kíméljék. Mi nagyon becsüljük az angolokat, de ugyanakkor becsüljük saját népünket is. Egy nemzet, melynek nincs nek hatalmi vágyai és csupán a jog és igazság uralmát akarja látni a világon, csak akkor vállalhatja a kockázatot a közös ügyért, ha megfelelően fel van fegyverkezve.

Kairóba utazott az ankarai angol nagykövet

Ankara. (MTI.): Sir Hugh Knatchbull Hughesen, ankarai angol nagykövet hétfőn éjszaka a gyorsvonattal elutazott. Kairóban találkozik ott üdülő feleségével. Hír szerint csak két-három hét múlva tér vissza. Elutazása előtt kihallgatáson volt Menemendzoğlu külügyminiszternél és tanácskozott az amerikai és a szovjet nagykövettel is.

Német bombázórajok ismét támadták Londont

London. (Bud. Tud.): Wilson tábornok főhadiszállásáról jelentik: Hat nap óta először süt ki a nap Anzio fölött. Arra számítanak, hogy most már megjavul az időjárás. Valószínű, hogy a németek megkezdik nagy támadásukat. A németek átcsoportosítást hajtottak végre anélkül, hogy a szövetséges légierő zavarhatta volna őket a kedvezőtlen időjárás miatt. A német messzehordó ágyúk kedd reggel óta lövik a szövetséges állásokat.

A Post írja: Zürichbe jelentés érkezett, hogy keddre virradóra folytatódott a német és angol légitámadások. Kedden este német bombázórajok Anglia délkeleti része felett és London felett jelentek meg, ahol bombákat dobtak le. Már az első jelentések is több tüzről számolnak be, amelyek lángjai vörösrre festették az eget.

Teljesen zavaros a helyzet Argentínában

Lisszabonból jelentik: (MTI) A brit híriroda Buenos Airesi jelentése szerint Farrel tábornokhoz hű csapatok megszállták a Buenos Airesbe vezető fő utonalakat, mert attól tartanak, hogy a Ramirez tábornokhoz hű vidéki csapatok a haditengerészetrel együtt bevonulnak a fővárosba.

Stockholmból jelentik: (MTI) A brit híriroda a caracasi rádió buenos-airesi értesülésére hivatkozva közli, hogy Rawson tábornok, a június 1-én kitört forradalom vezetője maga köré igyekszik gyűjteni az elégedetlen tiszteket, hogy mozgalmat indítson a hatalom átverésére. Hír szerint az argentin tengerészet magánrangú tisztjei csatlakoznak hozzá.

Stockholmból jelentik: (MTI) Mint a brit híriroda meg nem erősített hírek alapján közli, Rawson tábornok Buenos Airesben letartóztatták.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit híriroda Montevideóból hiteles értesülésekre mondott forrás alapján közli, az argentin hajóhad fellazadt a kormány ellen. Azt követelik, hogy Farrel adja át a hatalmat Repetónak, a legfelsőbb bíróság elnökének. A köztársasági rendőrség és a katonaság megszallta a fővárosnak és környékének fontos részeit. A rendőrség kint Ramirez tábornok lakóhelye után. A helyzet — állapítja meg a brit híriroda — meg zavaros és állandóan válto-

zik. A hajóhad lázadásáról szóló hírt más forrás nem erősítette meg.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Montevideói hír szerint a Paraguyanban kitört általános sztrájk tovább tart. Minthogy a munkásszervezetek a köztársasági elnök lemondását követelik. Körülbelül 500 munkásszervező letartóztatták. A sztrájkolók erre megkezdtek a rombolásokat. Négy vasútihidat, köztük a legnagyobbat is, felrobbantottak. Assuncionban meg erősített őrségek tartják fenn a rendet. A lapok nem jelennek meg.

Egy blokádtörő német hajó vakmerő útja Japánról Németországig

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: Az Osorno német kereskedelmi hajó hónapokig tartó kalandos út után áttörte az ellenség ostromzárgyűrűjét és beérkezett az egyik német kikötőbe. A hajó kapitányát, Hellmannit a vaskereszt lovagkeresztjével tüntették ki.

Az Osorno Japánból jött, áthaladt az Atlanti-óceán déli részén és megkerülte az angol szigetországot is, amíg végre német hadihajók által biztosított vizekre ért. A Kínai-tengeren kétszer támadták meg ellenséges tengeralattjárók, de mind a két esetben eredménytelenül.

Az Ér szabályozásának kérdésével foglalkozott a vármegyei közigazgatási bizottság

Valamivel javult a faellátási helyzet a megyében

Nagyvárad, március 1. A vármegyei törvényhatósági bizottság ma délelőtt Nadányi János alispán elnöklésével közigazgatási bizottsági ülést tartott. Az alispán bejelentette, hogy a főispán hivatalból van távol, majd dr. Osváld János főjegyző felolvasta az alispáni jelentést.

Ezerint a kereskedelem- és közlekedési miniszter a nagyváradai m. kir. államépítészeti hivatal ideiglenes vezetésével megbízott dr. Csécsi-Nagy László kir. műszaki tanácsost a m. kir. államépítészeti hivatalfőnöki tisztségben megerősítette és a hivatal vezetésével véglegesen megbízta.

Közli továbbá a jelentés, hogy a nagyváradai kir. törvényszék elnöke Bihar vármegye közigazgatási bizottságának gazdasági albizottságába az 1944. év tartamára a felügyelete alatt álló bíróságoknál alkalmazottak közül Varadi Imre és dr. Olasz Béla nagyváradai kir. tanácselnököket küldötte ki.

Az elmúlt hó közigazgatási eseményeivel kapcsolatban az alábbiakat jelent az alispán.

Közjóléti tevékenység ugyanúgy, mint január hónapban — néhány ruhasegélyezést és a házasodási költségek folyósítását kivéve — ebben a hónapban sem volt.

Február hónapban a felülvizsgálások és egyéb előkészületek folytak az 1944. évi juttatásokhoz. Építkezésekhez az anyagbeszerzések folyamatban vannak.

A tavaszi szántáshoz eddig 14 közseg nyújtotta be igényét traktor kiküldése iránt. Traktorok az időjárástól függően, amikor szántani lehet, azonnal munkába állanak.

A közellátás terén az előző havi helyzethez képest nagyobb eltérés nincs. A lábbeli ellátás változatlanul eulys.

A textil ellátás helyzete egyelőre javulást nem mutat, ezért az arányos elosztás céljából elrendelte az alispán a vármegye területén lévő textilkereskedők működésének fokozottabb ellenőrzését és a közsegék által való elszámoltatását.

Általában megállapítható, hogy a mai időkhoz mérten az élelem ellátás zökkenésmentes és kielégítő. E téren újabb panaszok nem is igen fordulnak elő, a ruházati és egyéb ellátás feljavítása iránt pedig a kormányzat mindent elkövet, hogy a haboru ötérdik esztendőjében súlyosabb panaszokra ne kerüljön sor.

A hadigondozás kérdése

Az alispáni jelentéshez először Szilágyi Lajos szól hozzá. A tévedésből már ismételtén előfordult légiriadók ügyével foglalkozott, majd a hadigondozás kérdését tette szóvá. Azt fejtegette, hogy miután a hadigondozásra Bonczos államtitkár vezetésével és a miniszterelnök közvetlen fennhatósága alatt országos hatóság létesült, szükségesnek látszik a hadigondozás munkájának teljes egységesítése. Az országos hadigondozó szövetség megalakulásától folytatta, azt lehetett volna remélni, hogy ezáltal a közigazgatási tényezők irányú munkájuk való túlterheltsége csökkenteni fog, azonban különösen a közsegéi jegyzőknél e tekintetben még kedvezőtlenebb a helyzet. A felszólaló kérte az alispánt, hogy e szempontok-

ra hívja fel az illetékes kormánytényezők figyelmét.

Azután Peppézácz Lajos, az Ér szabályozásának kérdéséről tette szóvá. Az 1939. és 40-es években nagy csapadék volt, ami sok kárt is okozott az Ermelléken, a roman uralom azonban nem szentelt kellő figyelmet ennek az ügynek. A felszabadulás után akció indult meg az Ér szabályozására a 100 millió pengős országos beruházási költségek keretében. Ebből eddig 800 ezer pengőt folyósított a kormány e munkálatokra, amelyek azonban az érdekelt lakosságra is súlyos terhelést jelentenek. — Holdanként 40 pengő hozzájárulást rótlak ki a gazdákra, amely valójában még többet jelent s mintegy 150 kilo búza árának felel meg. A felszólaló szerint ilyen nagyarányú munkálatok-

ra és a lakosság ily nagymérvű megterhelésére nincs is szükség, elég volna egyelőre a Kraszna-gátak kellő kiépítéséről gondoskodni és általában csak a legzökkenőbb munkálatokat végezni el, mert a gazdák hozzájárulásának ilyen nagymérvű igénybevétele ma nem látszik célszerűnek. Peppézácz Lajos ebben az értelemben kérte az alispánt közbenjárását, vagy legalább is annak kieszközölését, hogy a hozzájárulási összegek részletekben legyenek fizethetők.

Miskolczy Pál Szilágyi Lajos felszólalására reflektálva, rámutatott a hadigondozást vállaló jótékony egyesületek működésének fontosságára és annak szükségességére, hogy ezeket az egyesületeket tevékenységükben a hatóságok is támogassák.

Hatmillió pengőbe fog kerülni az Ér szabályozása

Az alispán válaszában főként az Ér szabályozás kérdésével foglalkozott. Ezzel az ügyvel kapcsolatban, mondtta, valóságilag megrohanta a közönség a hatóságokat, a sajtó is fellestinen tartotta a kérdést, s a helyzet valóban az volt, hogy az Ermellék egyes községei hosszú időn át megközelíthetetlenek voltak. Ezért kérte a földművelésügyi miniszteriumot a vármegye vezetésétől, hogy a szabályozás munkáját indítsa meg. A munkálatok 6 millió pengőbe fognak kerülni s ebből eddig másfélmillió pengőt folyósított az érdekelt-ség azonban eddig még egy fillért sem fizetett. A munkálatok megkezdése azért is sürgős volt, mert a tankárok felhasználhatóságát értékét 1 millió 200 ezer pengőre becsülték, s ez az érték idők folyamán állandóan csökkenne. Az érdekelt lakosság hozzájárulásának kifizetésére most van a kedvező lélekta-

ni pillanat, mert a gazdák tényleg láthatják a máris nagy területeket armentesítő szabályozási munkálatok eredményeit s ma a földműves társadalomnak nagyobb az anyagi teljesítő képessége, mint esetleg más időpontban lenne. Ennek ellenére azonban — mondtotta az alispán — figyelembe veszi a felszólalást és érintkezésbe lép a földművelésügyi miniszterium véleményező bizottságával annak megállapítására, hogy a munkálatok mennyire átfogó mértékben szükségesek és annak kieszközölésére, hogy az érdekelt hozzájárulása részletfizetési alapon történhessen.

A hadigondozás ügyével kapcsolatban különösen a gyűjtések rendszerének ismertetésére tért ki az alispán.

Az alispáni jelentés tudomásulvétele után az egyes ügyosztályok terjesztettek elő jelentéseiket.

Az egészségügyi helyzet nem változott

A tisztifőorvos közölte, hogy a vármegye február havi egészségügyi helyzete körülbelül azonos a múlt havi állapotokkal. A természetes szaporodás 257 lélek volt a megyében. Beszámolt a tisztifőorvos a járványos betegségek jelentkezéséről. Főként arról, hogy a megyében, kizárólag cigányok között, szörvanyos esetekben kiütéses tífusz mutatkozott. Megtörténtek a hatósági intézkedések a betegek elkülönítésére és hozzátartozóiik tetvenítésére.

A pénzügyigazgató az adóbehajtások állásáról tett jelentést. Az ügyesség jelentése szerint az ügyesség fogházban február végén 203 férfi és 50 női fogoly volt. A tanfelügyelő közölte, hogy tanítóhiány miatt a vármegyében 6 állami, 2 felekezeti és 1 közsegéi iskolában szünetel a tanítás. Intézkedések történtek a tanítóhiány kiküszöbölésére. Az államépítészeti hivatal jelentette, hogy február hónapban főként hőeltakarítási munkálatok folytak a községekben, amelyek a forgalom a hónap elején bekövetkezett hóviharak miatt néhány napig bizonyos nehézségekkel volt lebonyolítható. Az erdőfelügyelőség közölte, hogy a fakitermelés munkája február hónapban a havazások miatt 10 napig szünetelt. Famunkások beszerzése folyamatban van. A faellátási helyzet valamivel javult: a megyében annak következtében, hogy a megye fatermelését zárolták, a jövő fűtési időnyre szánt famennyiség az erdőben tartalékolják, hogy ezzel az időelőtti felhasználásának eljött ve-gyék.

Az állategészségügy kedvezőbb volt ebben a hónapban

Az állatorvosi hivatal vezetőjének jelentése szerint az állategészségügy az előző hónaphoz viszonyítva kedvezőbb állapotot mutat. A lépene betegség 1 járás 3 községének 4 udvarában megszűnt. Ujjonnan felépített 1 járás 1 községében a sercegő üszök Tataros községben megszűnt és ezzel a vármegye területe a betegségtől mentesé vált. Az 1943. évben sercegő üszök következté-

ben 29 szarvasmarha pusztult el. A betegség ellen beoltottak 1266 szarvasmarhát. Az oltás csak a fertőzött udvarokra terjedt ki. A juhhimlő Mezőgyán községben még mindig fennáll. A rühbetegség a lovaknál csökken, addig a juhoknál szaporodik. Fertőzve van lovakkal 9 udvar, juhruhussal 23 udvar. A sertéspestis bár csökken de még mindig tekintélyes számmal szere-

Mozik műsora:

APOLLO: Ejjeli zene.
BELVAROSI: Zenélő malom.
GASINO: Hőtszilvata.
KORONA: Kalotaszegi madonna.

pel. Fertőzve van 10 járás 26 községgel 602 udvarral. Az 1943. évben a betegség következtében 6908 sertés pusztult el. A sertésorbán betegség már megszűnt. A baromfikólera betegség megszűnt. A baromfipestis szünőben van. 2 község 12 udvarral van fertőzve. Az állatforgalomra nézve jelenti, hogy a vásárok forgalma gyenge volt. Az állatárak általában emelkedettek és tartósak voltak. Vásári tilalom nem volt.

Kedvező volt a hótakaró az őszi vetésekre

A gazdasági felügyelő jelentése szerint az őszi vetésekre a hótakaró kedvező volt, a száraz fagyok sem tettek ezideig látható károkat. A vetések azonban általában erősen vissza vannak maradványok, hogy fejlődésükhöz fagymentes, enyhe idő szükséges.

A szántási és talajelőkészítési munkálatok az elmúlt hónapban végezhetők nem voltak, csupán a jégfordás és helyenként a trágya kihordása volt végezhető.

A minőségi vetőmag akcióval kapcsolatban a földművelésügyi miniszter összesen 410 q árpa és 800 q zabvetőmag kiosztását engedélyezte, amelynek részét az igénylő kisgazdák között ki is osztották.

Az állattenyésztést illetően közli a jelentés, hogy az elmúlt hónapban a törvényhatósági állattenyésztési alap terhére összesen 3 darab magyar és 15 darab telivér, illetve magyar-tarka tenyészibikát szereztek be.

A munkásszerződtek teljes erővel folytak s csak kevés helyen fordult elő, hogy a munkások nem voltak hajlandók leszerződni. Ezeket a helyeket a munkások kirendelése ügyében fog a felügyelőség előterjesztést tenni.

A vármegyei munkabérmegállapító bizottságot kiegészítették. A téli gazdasági tanfolyamokkal kapcsolatban közli a jelentés, hogy úgy a 3 hónapos mint pedig az FMGE által rendezett 3 hetes tanfolyamok záróvizsgáit egy-két hely kivételével megtartották. Általában a tanfolyamok mindenhol igen jól sikerültek. E tanfolyamokon kívül még két állattenyésztési és három növénytermelési tanfolyamot is tartottak, igen jó eredménnyel. Tanfolyamok voltak még Berettyóújfaluban és Nagyváradon, ahol teigazdasági ismereteket adtak elő.

A közigazgatási bizottság ülése ezzel véget ért.

Ipartestületi hírek

Felhívás a kádárparasokhoz! Felhívjuk kádár iparosainkat, hogy csütörtökön, március hó 2-án, délelőtt 9 órakor arbronsvas-jegyek átvételére végezt jelentkezzenek az ipartestület hivatalában. Ez alkalommal kérjük, hozzák magukkal az OTI bejelentő lapokat, a segédek munkakönyveit és a tagsági könyvecskijü-

Az ipartestület faipari szakosztálya felhívja tagjai figyelmét, hogy anyagigényléseiket március hó 1-től március hó 6-ig jelenítsék be a szakosztálynál a hivatalos órák alatt (délelőtt 9-től 1-ig). Az igényléseket csak az illetmény-jegyzék bemutatására és az Ipartestületnél bejelentett munkakönyvekre tesszük fel.

Elnökség.

Bizalmat szavazott a finn birodalmi gyűlés Linkomies kormányának

A képviselőház zárt teljes ülésen vitatta meg a bevezetést

Helsinki. (MTL) A Német TI jelenti: Az országgyűlés keddi üléséről kedden este a következő hivatalos jelentést adták ki: Linkomies miniszterelnök kedden az országgyűlés zárt teljes ülésén a kormány nevében jelentést tett a politikai helyzetről. A házszabályok alapján az országgyűlés a jelentés tárgyalását a délután megtartott második ülésre halasztotta. Az országgyűlés egyórás vita után a kormánynak bizalmát fejezte ki.

Svinhufvud volt finn köztársasági elnök 83 éves korában meghalt

Helsinkiből jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: Hivatalosan közlik: Peho Edvind Svinhufvud, Finnország volt köztársasági elnöke, Luumaekiben levő birtokán kedden este 8 órakor, 83 éves korában meghalt.

Helsinkiből jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: Svinhufvud volt finn köztársasági elnök elhunytát, Linkomies miniszterelnök közölte a finn rádióban. Méltatta érdemét, mint a finn önállóságra irányuló mozgalom előharcosát. Megemlékezett nagy érdemierőjéről a finn népképviselői megmentésében, amely 1899-től 1931-ig kilenc alkalommal választotta elnökévé. A legjelentősebb érdemeket azonban az erős nemzetvédelem megteremtésével szerezte. Nem volt előtte államférfi, aki olyan odaadással foglalkozott volna a nemzet fejlesztése érdekében. Végül kiemelte, hogy mindig csak népe javát tartotta szem előtt.

A moszkvai Rola-bizottság megalakítása kétségbeesést váltott ki a londoni lengyelek körében

Stockholmból jelentik: (MTL) A brit híroroda jelentése szerint, londoni lengyel kormánykörök kedden nyilvánosságra hozták annak a tiltakozásnak a szövegét, amelyet a lengyelországi titkos szervezet bocsátott ki, a kommunista lengyelországi tevékenysége és az ugynevezett Rola tábornok, a kommunista nemzeti tanács által kinevezett főparancsnok ellen.

Berlinből jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: A Külföldi Tájékoztató Szolgálat írja: A szovjet nyomás alatt a lengyel válság a legutóbbi 48 órában olyan fordulatot vett, amely kétségelenné teszi, hogy a brit szavatosság a gyakorlatban értéktelenné vált. A legújabb szovjet sakkhúzás, az ugynevezett Rola-bizottság megalakítása Londonban a lengyel emigránsok körében kétségbeesést, az angolok körében részben tanácstalanságot, részben beleegyezést váltott ki. A brit sajtó egy része ismét támadja a lengyel emigráns kormányt. Azt állítja, hogy a Churchill-féle javaslatot a lengyel emigráns kormány a Foreign Office előzetes megkérdezése nélkül utasította el. A lengyel kérdés, a lengyel emigránsok véleménye szerint, a regóta esedékes katonasztrófiához közeledik.

A Svédországba irányuló közlekedés megállítását követelik Londonban

Lisszabon. (MTL) Az angol alsóház ülésén egy munkáspárti képviselő azt kívánta, hogy a szövetségesek tiltásuk meg a Svédországba irányuló közle-

szállításokat, ha a svéd kormány nem csökkenti a vasérezállításokat Németországba. A hadigazdálkodási minisztérium parlamenti titkára válaszában emlékeztette a házat pár nappal ezelőtti kijelentésére, amely sze-

Visszaverték a németek a szovjet támadásokat Chertzontól keletre és Krivoj Rog környékén

Berlin. (MTL) Keleten csak a Narvától északnyugatra megindult szovjet támadás emelkedett ki a helyi jelentőségű kereten, de ez is a németeknek hozott sikereket. Az erős szovjet támadás sehogyan sem tudott teret nyerni. A Berezinától és Vitebszktől délre indított aránylag erős bolsevista támadások szintén sikertelenül végződtek. Nettunónál — mint német részről megjegyzik — a harcok heves felélénkülésére lehet számítani.

Berlin. (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Chertzontól keletre és Krivoj Rog környékén az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük a szovjet csapatok sok támadását. A helyi betöréseket ellenőrzéssel megfiúsítottuk. A Pripjet moosaraktól délre a helyi jellegű harcitévkenység tovább tart. A Berezinától délre. Vitebszktől délkeletre az ellenség erősebb támadásai vonalaink előtt összeomlottak. A szovjet csapatok betöréseit ádáz közelharcok árán visszavertük. Neveljtől északra az ellenség több hadosztállyal támadásra indult. Védelmi harcaink teljes sikerrel jártak. A Pszkov-tól délre és Narvánál sikertelenek maradtak az ellenség megismételt támadásai. Tüzérsé-

Német részről alaposan felkészülnek az olaszországi harcokra

Berlin. (MTL) Olaszországban a rossz idő miatt nem került sor nagyobb harcok eseményeire. Az ellenség különösen Cassinó vidékén csapatokat és hadianyagot von össze, de a német hadvezetőség is új erősítéseket visz oda. Német részről az elkövetkezendő harcokra jobban felkészülnek, mint eddig bármikor.

Berlinből jelentik: (MTL) Mint a Német Távirati Iroda értesül, északamerikai bombázók kedden délután támadást intéztek német birodalmi terület ellen. A repülőgépek találomra dobták le bombáikat. Braunschweig egyes helyein károk keletkeztek.

London. (Bud. Tud.) A római rá-

rint Svédország és Németország között kötött kereskedelmi egyezmény értelmében a svéd vasérc szállítások csökkentek.

Isztanbul. (MTL) A brit hírszolgálat kairói jelentése szerint hivatalosan közölték, hogy az egyiptomi kormány kérést intézett a brit hatóságokhoz azoknak a palesztinai arab vezéreknél elbocsátása érdekében, akiket néhány év óta fogságban tartanak. Nahasz pasa egyiptomi miniszterelnök, az amerikai követ előtt kedden kijelentette, hogy a cionizmusnak adni javasolt amerikai támogatás összeférhetetlen mind az arab kívánásokkal, mind a brit Fehér Könyvvel.

günk ellenséges csapatoszlopokat és készenléti állásokat ugrasztott szét. Légierőnk erős csatákötelékei jó eredménnyel támadták a szovjet csapatokat. Bombákkal sok járművet és ágyúállást elpusztítottak. A keleti hadszíntér északi szakaszán lezajlott súlyos légharcokban kiűntette magát a 2. észt önkéntes dandár.

Olaszországban rohamcsapatvállalkozásaink a nettunói hídfőnél harcállásaink megszilárdítására vezettek. Castelforténál ellenséges előretöréseket vertünk vissza. Boulogne ellen intézett ellenséges légitámadás elhárítása során haditengerésztünk egységei két negymotoros és két kétmotoros ellenséges bombázót lőttek le. Ezzel február 1-től 29-ig haditengerésztünk egységei összesen 22 ellenséges repülőgépet lőttek le.

Berlin. (MTL) Mint német katonai körökben megállapítják, a keleti arcvonalon a tél valószínűleg korábban ér véget, mint rendszeren. Délen már olvad a bár a középső és északi részen 10—15 C fokos hidegek vannak. Itt is számolnak az esős időszak korai beálltával. A német arcvonalakat valószínűleg úgy alakítják ki, hogy még az eliszaposodás kezdete előtt kedvező állásokat foglaljanak el.

Londonban légiiradót volt

Amszterdamból jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: A brit híroroda jelenti, hogy kedden este Londonban légiiradó volt. Nemsokkal azután hallani lehetett a légvédelmi ágyúk dörgését.

Lisszabonból jelentik: (MTL) Sinclair angol légügyi miniszter az alsóház ülésén felhívta a közönség figyelmét újabb bombatámadások lehetőségére, mint mondotta, az ugynevezett vilám-

támadásokkal nehéz szembeállani, de egyúttal kijelentette, hogy a légvédelem egyre tökéletesedik. Ne higgyük — mondotta még — hogy az a légiiradó, amelyet az ellenség országunk felé küldött, a legnagyobb kötelek, amit küldhet. Az ellenség visszautóképesége messze áll attól, hogy lekicsinyelhesse. Az Angliából kiinduló bombatámadások során, a múlt évben több mint 2500 repülőgép nem tért vissza és ez körülbelül 18.000 ember elvesztését jelenti. Németország a légiháborúban olyan nagyszámú légvédelmi ágyút és fényszórót alkalmaz, amennyit eddig még egyetlen hatalom sem és a német vadászrepülők száma nagyobb, mint amennyit az angolok vetettek harcba az ellenség ellen a Nagybritanniáért vívott csatában.

Ramirez volt köztársasági elnök elmenekült

Stockholm. (MTL) Az angol hírszolgálat jelenti Montevideóból, hogy Buenos Airesből érkezett hír szerint igen megbízható forrásból közlik a következőket: Ugy tudják, hogy Ramirez volt elnök elmenekült tartózkodási helyéről és felhívást szándékozik intézni az országhoz. A hír közli még, hogy a titkos rendőrség ellenőrzi a külföldi követéseket és nagykövetségeket, mert mag akarja előzni hogy Ramirez ezekben menedéket találjon.

Péter király a Purics-kormány foglya

London. (Bud. Tud.) Az Exchange Telegraphe jelenti, hogy a jugoszláv politikai válság újabb kiélesedése miatt Péter király lemondott arról a szándékáról, hogy elhagyja Kairót és valószínű, belátható időn belül nem kerül sor londoni látogatásra. Biztosra veszik, hogy a kairói jugoszláv kormányt nemsokára gyökereken átalakítják.

Zürich. (MTL) A Basler Nachrichten londoni tudósítója egy kairói United Press jelentést közöl, amely szerint Péter király napok óta igyekszik Londonba jutni, hogy tanácskozzék illetékes londoni körökkel, azonban a gyakorlatban a király a Purics kormány foglya.

Két új külügyi államtitkárt nevez ki Roosevelt

Stockholmból jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: Roosevelt elnök — a brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint — kedden a kongresszustól azt kérte, járuljon hozzá a „jószomszédosági” programnak a nyugati félgömbön kívül fekvő nemzetekre való kiterjesztéséhez. Roosevelt üzenetében elsősorban azt kérte a kongresszustól, terjesztesse ki az amerikai köztársaságok közti együttműködés előmozdítására irányuló törvény hatályát. Üzenetében hivatkozott Stettinius államtitkár emlékiratára, aki a „jószomszédosági” kapcsolatok széleskörű alkalmazását szorgalmazta. Roosevelt arra is felhatalmazást kért, hogy két új helyettes nevezhessen ki a külügyi államtitkársághoz, a háború alatti rendkívül körülmények idején, valamint azutánra is, annyi időre, amennyire szükségesnek fog mutatkozni.

Zürich. (MTL) Mint Washingtonból jelentik, Roosevelt elnök olyan értelmű javaslatot terjesztett elő, hogy mostantól kezdve a háború utáni 5 évig bezáróan bizonyos állami hivatalokat csak olyanok tölthessenek be, akik részt vettek a há-

Megfagytak a Keleti Alpok fölött lelért amerikai pilóták

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interint jelenti: A Keleti-Alpok jégmezőjén fölött lelért amerikai gépek repülőinek megtalálására indított kutatások során újabb hat amerikai repülő holttestét találták meg. Egyikük már akkor életét vesztette, amikor ejtőernyővel leugorva jéggel borított sziklához csapódott. A többi öt szörnyű kínok után megfagyott. A mentőosztagok jelentése szerint a teljesen megközelíthetetlen hegygerinceken és szirtéken igen sok amerikai repülő fedeztek fel, amint ejtőernyőiken csüngtek, de már semmilyen életjelet nem adtak magukról. Minden kétség nélkül valamennyien megfagytak.

Megsemmisítették a japánok a Burmában körülrárt brit erőket

Tokió. (MTI) A Német TI jelenti: A japán főhadiszállás közli, hogy a burmai határon a britindiai csapat körülrárt főerőinek nagyrészt február 24-ig már megsemmisítették. A japán haderő egy része most tisztogató hadműveletekbe kezdett és megindult a harciselekmények előkészítése is. Nagy sikereket ért el a japánokkal együttműködő indiai nemzeti hadsereg.

Megőrült egy szobalány beteg úrnője szobájában

(Nagyvárad.) Tegnap délben megdöbbenő jelenetek játszódtak le a Szilágyi Dezső-utca 8. szám alatti házban. Arany György alezredes lakásán. Az alezredes más városban teljesít katonai szolgálatot s a lakásban lábtöréssel betegesen fekszik a ház úrnője, kieleánya pedig az iskolában volt. Az uriaszony egyszerre arra lett figyelmes, hogy a szobájában tartózkodó N. Mária szobalány zavaros szemekkel hámul maga elé, összevissza beszél értelmetlen mondatokat és minden jel szerint elméje megzavarodott.

A beteg urinő nehéz helyzetében nem tudta, mitévő legyen. Rászólt a szobalányra, hogy huzza fel az ablak redőnyét, mire az a rádiót hozta működésbe, majd felállt és szemekkel ordítani kezdett és kiszaladt a szobából.

A megriadt urinő kétségbeesett helyzetén úgy segített, hogy nem törődve fájdalommal, a telefonhoz vonszolta magát és felhívta a házban lévő „Shell” irodát, ahonnan Szabó Jolán gépirókisszony és a szomszéd lakók felszaladtak, majd telefonáltak a mentőknek, akik a szerencsétlen leányt beszállították az elmekórházba.

Eltűnt két nagyváradai diák

(Nagyvárad.) Kedden este újabb eltűnéseket jelentettek be a rendőrségen. Lucseszk Péter és Kató Gyula harmadik gimnázista tanulók délben, félévi értesítő kiosztás után, nem tértek haza szüleik lakására.

A szülők délután 4 óráig vártak a fiukra, azután keresni kezdtek és eltűnéseiket a rossz értesítővel hozták kapcsolatba. Megtudták az iskola igazgatójától, hogy a diákok nem buktak meg, bár bizonyítványuk sem volt kintőnek mondható.

A rendőrség megindította az ügyben a vizsralatot.

Részben ítéletet hirdetett az uzsorabíróság az érmihályfalvai „fekete-örlés” ügyében

Nagyvárad, márc. 1. Kétnapos tárgyalás után, kedden este részben befeljezte az uzsorabíróság az érmihályfalvai „fekete-örlés” ügyének főtárgyalását, még pedig olyképpen, hogy részben ítéletet hozott, részben elkülönítést rendelt el s arra nézve a főtárgyalást április 24-re halasztotta.

Az elkülönítést és bizonyításkiegészítést az elsőrendű vádlott és malombérlő társai ügyében rendelt el a bíróság, míg a többi vádlottal szemben — egy kivétellel, aki epilepsziás rohamot kapott s a mentők kórházba szállították — ítéletet hozott, még pedig három vádlottal

szemben marasztaló, a többiekkel szemben felmentő ítéletet részben büncselekmény, vagy bizonyíték hiányában, részben pedig annak megállapításával, hogy egyszerű kihágásról van szó, mely már elévült. Marasztaló ítéletet a kérdése malom főmolnárjával és két kereskedővel szemben hozott a bíróság. A főmolnárt 30 napi fogházra, a két kereskedőt árdragító visszaélés büntetése helyett annak vétségéért ezer, illetve háromszáz pengő pénzbüntetésre ítélte.

A kir. ügyész valamennyi ítélet ellen felebbezett.

Április 24-én dönt végső fokon a Kuria a hályoki uradalom ügyében

Nagyvárad, márc. 1. Április 24-én tárgyalja a Kuria végsőfokon Károlyi Consuela grófnőnek Pinkász elleni ingatlanvisszaperlési ügyét a hályoki uradalommal kapcsolatban, melyet, mint jelentették, a kir. tábla ítélete alapján a grófnő nemrégiben már birtokba is vett. A Kuria előtt tulajdonképpen már csak jogi kérdésekről van szó, amennyiben Pinkász vitatja, hogy a birtok eladása idején Károlyiék kényszerhelyzetben lettek volna, mert akkor még a román agrártörvény nem volt érvényben. De, — érvel tovább Pinkász — ha a román agrártörvény akkori tervei valamiképpen már ki is szivárogtak volna, mint ahogy Károlyiék állítják, akkor sem állna fenn a kényszer az egész ingatlanra nézve, mert a birtok egyrésze bekerített vadaskert, amelyet a román agrárreform mentesített a ki-

sajátítás alól. Pinkász ezenkívül még azal is érvel, hogy a per megindításakor az eredeti keresetben a birtoktest egy részét, nevezetesen a kastély körüli részt nem peresítették, illetve annak telekkönyvi száma a keresetben nem szerepelt. Károlyiék ezzel szemben természetesen hangoztatják, hogy a per megindításakor magától értetődően az egész birtok visszaperlését célozták és a kérdéses birtoktest telekkönyvi száma csak tévedésből maradt ki a keresetből. Pinkásznak erre is van ellenérve. Azt mondja, hogy az idevonatkozó rendelet pontos határnapot állapított meg az ingatlankeresetek benyújtására, tehát ha az addig beadott keresetből valamit kifelejtettek, arra nézve már a perlejtő eltek.

A Kuria döntését az érdekeltek és jogászok nagy érdeklődéssel várják.

Törökországban törvényesítének egymillió törvénytelen gyermeket

Ankara. (MTI) A március 6-án összejövő török parlament az első közzét fogja tárgyalni az igazságügyminiszternek a törvénytelen gyermekek törvényesítéséről szóló javaslatát. Az új törvényjavaslat mögött a török társadalmi életnek egyik legnagyobb problémája húzódik meg.

Amikor Kemal Atatürk szakított a Kelettel és az új török köztársaságot az európai kulturális és jogi élethez idomította, a régi török társadalmi rendszer legjobban érintő intézkedése a többbujóság eltörlése volt. Előrelátható volt, hogy a nép lelkébe évszázadokon át beidéződött rendszert egyik napról a másikra nem lehet megváltoztatni. Az Anatólia mélyén fekvő falvakban a parasztok a világi törvények ellenére is több nőt tartottak házukban. Ez bizonyos mértékben gazdasági és szociális kérdés is, mert a török földművelő embernek kevesebbe került még egy feleséget házába vinnie, mint még egy eselődöt fizetni. Ebből adódott azután, hogy a világi törvények szerint rengeteg törvénytelen gyermek született.

1933-ban a török köztársaság megalapításának tízévs jubileuma alkalmából törvényt hoztak, amely megoldást keresett a törvénytelen gyermekek törvényesítésére, azonban az elmúlt tíz év alatt sem változott lény-

gesen a helyzet. Minden bizonnyal több emberöltőnek kell elmulnia addig, míg az egyszerű török ember is teljesen beléli magát az egynejség rendszerébe. A most meghozandó törvénnyel törvényesíteni fogják az 1933 óta született törvénytelen gyermekeket. Számukat török parlamenti körökben körülbelül egymillióra becsülik.

Japánban bezárák a teaházakat és a gésákat hadiüzemekbe osztják be

Tokió. (NTI) A kormány sürgős háborús intézkedéseinek végrehajtásaképpen egyelőre egy esztendőre megszüntetik a tea- és gésaházak ősi nemzeti intézményét is. Az intézkedés egyedül a japán fővárosban 2100 teaházat és 4300 gésaházat érint. A gésák, akik évszázadokon át nagy befolyást gyakoroltak Japán kulturális és politikai életére, felhagynak eddigi tevékenységükkel, a táncal és a vendégek szórakoztatásával és hadifontosságú üzemekben kapnak alkalmazást.

Az intézkedés nagy jelentősége kitűnik abból a ténzből, hogy magában Tokióban évente 300 millió yen forgalmat hozóítottak le ezek a szállalkozások. Az üzemek bezárása már

cius 5-i hatállyal történik.

Elhatározta továbbá kedden a kormány, hogy a közhivatalokban ezentúl vasárnap is szolgálatot teljesítenek.

MEGHIVÓ

Kaptuk a következő sorokat:

A Magyar Bolgár Társaság nagyváradai fiókegyesülete f. évi március hó 3-án, délután 5 órakor, a Városháza közgyűlési termében kulturális ünnepséget rendez a bolgár nemzeti ünnep alkalmából, amelyre t. címet, mint az egyesület tagját, tisztelettel meghívja.

Az ünnepség programja a következő:

1. Magyar Hísekegy.
2. Dr. Soós István polgármester, mint a Magyar Bolgár Társaság nagyváradai fiókegyesületének elnöke, előadást tart a magyar-bolgár kapcsolatokról.
3. Babics Mihály: „Turáni induló” című költeményét szavalja Bertalan Ákos, Szent László gimn. VII. oszt. tanuló.
4. Valsev Stefan bolgár követei lelkes előadása.
5. Sofronovits Károly a nagyváradai bolgár kolónia nevében rövid üdvözlő beszédet tart.
6. Emanuel Pop Dimitrov: „Határ” című költeményét Balogh Mária tanítónő szavalja.
7. Magyar Himnusz.
8. Bolgár Himnusz.

Nagyvárad, 1944. február 28.

Dr. Soós István

polgármester, mint a Magyar Bolgár Társaság nagyváradai fiókegyesületének elnöke.

Képkiallítás a Hungária külön termében

A közönség érdeklődése az utóbbi időkben fokozottabb mértékben nyilvánul meg a festmények és műtárgyak iránt, amé feltétlenül örvendetes jelenség. Tudott dolog, hogy a közönség útját, a művészhez a tárlat, illetve a kiállítás közvetíti a legzserenesebben. Természetesen sok függ attól, hogy egy-egy kiállítás rendezőse milyen izléssel válogatja össze az anyagot, hogy abban a publikum általános igényei mellett, főként a tiszta művészi szempontok érvényesüljenek és így mintegy útmutatással szolgáljanak a közönség ízlésének a fejlődéséhez.

Ilyen tekintetben komoly jelentősége van annak, — az egyébként kereskedelmi célzatú kiállításnak, — amely néhány nap óta nyílt meg a Hungária külön termében. Sok ilyen kísérletezés után valóban örvendetesen emelkedik ki ez a kiállítás, úgy az anyag összeállítása, mint annak a nívója tekintetében. A legnagyobb rangú festők munkáit látjuk ezen a kiállításon: a mostanában elhunyt Szüle Péter néhány remek darabját látjuk, továbbá Hary Gyula, Kárpáthy Jenő, Rotmann Mozart, Udvarny Pál, Náray, Visky, Benyovszky és még sokan, a legelsőrangúak közül szerepelnek.

Külön meg kell említeni Miklóvicsot, aki a legnemesebb értelemben vett művészi rangon állott Akt-jával szerepel. A képkiallításnak már az első napokban nagy sikere van, hiszen ez érthető is, mert manapság nemcsak a művészi igényt elégíti ki, aki képet vásárol, hanem a képvásárlás kitűnő befektetésnek is tekinthető.

A kiállítás megtekintése ingyenes.

Az újonnan kilünteletett magas személyiségek életrajza

A hivatalos lap vasárnap száma — mint már röviden jelentettük — közölte, hogy a Kormányzó Ur a magyar köztársaság több kiválóságát magas kitüntetésben részesítette. Serédi Jusztinián hercegprímásnak a Szent István-rend nagykeresztjét, Ambrózy Gyula kabinetirodaj főnökének, Zsindely Ferenc kereskedelmi miniszternek, Csatay Lajos honvédelmi miniszternek, Ghyczy Jenő külügyminiszternek, Tomcsányi Móríc professzornak és Borbély-Maczkzy Emil főispánnak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Kölcsey Istvánnak pedig teljes elismerését fejezte ki. A közvélemény nagy örömmel fogadta a hírt a kitüntetésekről, amelyek valóban méltó férfiak érdemeit jutalmazták.

SERÉDI JUSZTINIÁN

Dr. Serédi Jusztinián, Magyarország bíboros-hercegprímása 1884 április hó 23-án született a pozsonymegyei Deák községben. Tisztes iparoscsaládból származott. 1904-ben került mint teológus a bencések római Szent Anselm kolléziójába és itt szerezte meg a teológiai doktorátust. Ugyanakkor az egyházjogban is igen nagy jártasságra tett szert és Gaeparrí bíboros, a kodifikációs bizottság elnöke, bevonta őt a Codex Juris kanonici szerkesztésének a munkálataiba. 1917 decemberéig a szünidőket leszámítva állandóan Rómában élt és a hatalmas egyházjogi munka oroszlanrészét ő végezte el.

XI. Pius pápa 1927 november 30-án a bíborosi méltóságra emelte és esztergomi érsekké nevezte ki. Ugyanezen év december 21-én kreálták bíborossá, majd 1928 január 8-án XI. Pius pápa személyesen szentelte fel püspökké a sixtusai kápolnában. Január 28-án vonult be ősi székhelyére mint 78. esztergomi érsek.

Tizenhat éve tölti be ezt a méltóságot és erre az időszakra a magyar katolicizmusnak igen sok jelentős eseménye és sok egyházkormányzati intézkedése esik. 1938-ban az ő személyes közbenjárásának volt köszönhető, hogy Magyarország kapta meg a XXXV. eucharisztikus világkongresszus megrendezésének feladatát.

Esztergomi érsekségének idejére esik XII. Pius pápának az az intézkedése, amellyel Árpádházi Boldog Margitot hivatalosan a szentek sorába emelte. Egyházkormányzati vonatkozásban Serédi Jusztinián nevéhez fűződik a magyarországi Katolikus Akadémia megalapozása.

Serédi Jusztinián hercegprímás sorsfordító kinevezése után megőrizte azokat a széleskörű nemzeti kapcsolataikat, amelyekét még vatikáni működése idején kiépített. Igen sokat járt külföldön és külföldi szereplésével igen nagy mértékben járult hozzá Magyarország tekintélyének emeléséhez. 1936 június 24-én avatták az oxfordi egyetemen a iuris civilis honoris causa doktorává. A magyar és külföldi megbé-

rosításának érdekében végzett munkája jutalmául 1939-ban a Magyar Érdemrend koronával ékesített nagykeresztjét kapta meg az akkor alapított titkos tanácsosi méltóságot. 1937-ben a Corvin-lánccal tüntette ki Magyarországon főméltósága kormányzója.

AMBRÓZY GYULA

Dr. édesen Ambrózy Gyula családijának Arva megyéből a múlt század elején Dunántúlra szakadt ágából származik, született 1881-ben Nyíregyházán, ahol édesapja alügyész, majd később királyi ügyész volt. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Berlinben végezte. Állami szolgálatát a bíróságnál kezdte, ahonnan az igazságügyi miniszteriumba kerültek be, ahol előbb a büntetőjogi, majd a közjogi és nemzetközi jogi törvényelőkészítő osztályban működött. A kommunizmus bukása után élénk részt vevett a békeelőkészítés jogi vonatkozású munkájában, valamint az akkori idők közjogi törvényeinek előkészítésében. 1920 tavasza óta a kabinetirodában teljesít szolgálatot; a Kormányzó Ur 1933-ban államtitkárrá és a kabinetiroda főnökhelyettesévé, majd 1943 februárjában a kabinetiroda főnökévé nevezte ki.

CSATAY LAJOS

Csatay Lajos 1886 augusztus elsőjén Aradon született, evangélikus vallású, nős. Az 1914-18-as világháborúban különböző gyalog és tüzér dandárparancsnokságnál teljesített szolgálatot, mint vezérkari tiszt. Később a hadsereg főparancsnokság hadművelési osztályánál volt beosztva. E minőségében számos magas kitüntetést kapott. 1943 február 1-én vezérrezedessé lépett elő és a 3. honvéd hadsereg parancsnokságát vette át. Mint vezérkari tiszt a világháború után a tüzérség korszerű alkalmazásának problémáival foglalkozott és két e szakmába vágó kiváló úttörő munkát írt, amelyeket külföldi szakkörök is nagy elismeréssel fogadtak. A jelenlegi világháborúban 1942 tavaszától az egyik hadtestet vezényelte az orosz harc téren és Jány Gusztáv vezérrezedessé eszesítése miatt a 2. hadsereg parancsnoki tisztét látta el. A harc téren kiváló működéséért és bátor magatartásáért a Magyar Érdemrend középkeresztjével és a csillaggal a hadiszalagon a kardokkal tüntette ki a Kormányzó Ur. A Kormányzó Ur 1943 június 12-én honvédelmi miniszterré nevezte ki.

TOMCSANYI MÓRIC

Tomcsányi Móríc a jogtudományi doktorátus és az ügyvédi oklevél megszerzése után a kincstári jogügyi igazgatóságnál kezdte meg szolgálatát, onnan a közös, majd a magyar pénzügyminiszteriumba került. Az első világháború alatt Túróc vármegye főispánja lett. 1917-ben eszézári és királyi kamarás. 1922-ben a Pázmány Péter tudományegyetem jogi karára meghív-

ták a közjogi és közigazgatási jog két-tes fontos tanszékére. A Tudományos Akadémia levelező, majd rendes tagjává választotta. Meghívott bírónak volt a Népszövetségi Tanács közigazgatási bíróságának és tagja a magyar-jugoszláv vegyes döntőbírósnak. A felsőház megalapítása óta tagja és ott intenzív munkát végez. A nagy közjogi törvényjavaslatoknak ő volt az előadója. A közönségnek még élénk emlékezetében él, hogy Székesfehérváron 1938-ban az országgyűlés két házának együttes ülésén, mint a felsőház kiváló tagja nagy szabású és mélyreható szónoklatot mondott. Fő műve az ismert nagy közjogi munkája, amely az alkotmány és közigazgatási jogot egyaránt felöleli és úttörő módon dolgozza fel.

ZSINDELY FERENC

Dr. borosjenői Zsindely Ferenc 1891-en Kisvárdán született, református vallású, nős. A jogi diplomát és az ügyvédi oklevelet a budapesti egyetemen szerezte meg. A háború kitörésekor önként jelentkezett szolgálatra és majdnem három évet töltött a fronton. Emleklapos tüzérfőhadnagy, 1918-ban főispáni titkár és tiszteletbeli vármegyei főjegyző lett és 1919-ben mint miniszteri segédtitkár a kisebbségi ügyek miniszteriumába került. 1921-ben pénzügyi titkárrá nevezték ki a pénzügyminiszteriumba és ott szolgált képviselővé történt megválasztásáig. Beutazta egész Európát, hivatalos megbízással több kereskedelmi és pénzügyi tárgyaláson vett részt, Prágában és Bécsben. Komárom város 1931-ben választotta meg egyeséspárti programmal képviselővé. 1935-ben pedig a Nemzeti Egység Pártja programjával egyhangú mandátummal küldötte újból az országgyűlésbe. Sok törvényjavaslat előadói tisztét töltötte be, majd a költségvetések főelőadója lett. A Kormányzó Ur pénzügyi téren szerzett érdemei elismerésül 1934-ben kincstári főtanácsossá nevezte ki. Hosszabb időn át töltötte be a Nemzeti Egység Pártja alelnöki tisztségét, amelybe egyházu híralom emelte. A Kormányzó Ur 1938 februárjában kultuszminiszteriumi államtitkárrá, 1939 februárjában a miniszterelnökség politikai államtitkárává, 1943 március 29-én pedig kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterré nevezte ki. Kiváló érdemeinek elismerésül a Kormányzó Ur a Magyar Érdemrend Középkeresztjével és a csillaggal tüntette ki.

GHYCZY JENŐ

Ghyczy Jenő assakürthi és ablanczkürthi Ghyczy Jenő 1893-ban született, római katolikus, nős. 1917-ben nevezték ki konzuli attasévé és fokozatosan előlépve 1939-ben I. osztályú követségi tanácsossá. 1940-ben rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri címet és jellegzet nyert, majd 1942-ben a III. fizetési osztályba nevezetett ki. 1943 július 24-én a Kormányzó Ur külügyminiszterré nevezte ki Ghyczy Jenőt. Érdemeinek elismerésül a Kormányzó Ur 1939-ben a Magyar Érdemrend középkeresztjével, 1940-ben pedig a Magyar Érdemrend Középkeresztjéhez a csillaggal tüntette ki.

BORBÉLY-MACZKY EMIL

Vitéz Borbély-Maczkzy Emil 1887-ben született római katolikus, nős. 1907-ben avatták főhadnaggyá, majd 1913-ban főhadnagy lett, 1914-ben mint 2-es hon-

védhuszárfőhadnagy ment ki a harc tere, ahol 36 hónapig teljesített csapat-szolgálatot. Sokszor kitüntette magát. 1918-ban nyugdíjazását kérte mint huszár százados és visszavonult Bóta községhez tartozó birtokára. 1919-ben a kommunizmus alatt ellenforradalmi magatartásáért több ízben halálra ítélték. 1920-ban az első nemzetgyűlési választásokon az őzdi munkáskerületben lépett fel kisgazda- és földmivezpárti programmal és akkor négy ellenféllel szemben abszolút többséggel választották meg képviselővé. 1922-ben Borsod és Gömbör vármegyék főispánja lett. 1926-ban fajvédő programmal újabb mandátumot vállalt. 1927-ben a MOVE országos elnökévé választották meg. 1928-ban megalakította az Országos Frentharcos Egyesületet melynek a mai napig is elnöke. 1930-ban a Kormányzó Ur újból Borsod, Gömör és Kishont vármegyék főispánjává nevezte ki.

KÖLCSEY ISTVAN

Kölcsey István 1893-ban Szatmárcsékén született, református vallású. A középiskola elvégzése után a máramaros-szigeti jogakadémián folytatta tanulmányait. 1915-ben a pécsi huszárezred kötelékében vonult hadba; mint tényleges tiszti vezér harcolt különböző arcvonalakon, súlyosan megsebesült és mint rokkant főhadnagy szerelt le 1918-ban. A háború után szatmármegyei birtokán gazdálkodott és a mezőgazdaság fejlesztése terén szerzett érdemeiért 1939-ben a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címmel tüntette ki a Kormányzó Ur. Egyik legteljesebb irányítója volt a Nemzeti Egység Pártja szatmármegyei szervezkedésének. 1935-ben választották meg első ízben képviselővé. Szatmár vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a református egyház egyháztanácsbírája, a szatmárcsékai egyházközség főgondnoka, a Johannita Lovagrend tagja.

A Magyar Élet Pártja 1938 decemberében alelnökévé, majd 1939 novemberében ügyvezető alelnökévé választotta. Mint a párt elnökének állandó helyettese, nagy hozzáértéssel intézi a párt szervezésével kapcsolatos ügyeket.

További adományok a volt 37-es és 139-es hősi emlékműre

A volt cs. és kir. 37-es és 139-es ezred hősi emlékmű bizottsága közli, hogy az emlékműre a következő további adományok folytak be:

Előljáróság Kiskakucs 11.40, Előljáróság Nagykakucs 15, Szászfalva község 20, Rikost község 20.30, dr. Selmeczy János Nagyvárád 20, Községi Előljáróság Kapnikfalva 23.50, Községi Előljáróság Doborsányi 23, Községi Előljáróság Úrteleg 30, Rojt község 36, Felsőbarakony község 17, Kerület, és Iparkamara Nagyvárád 50, Honvédered parancsnokság Nagyvárád 20, Körtjegyzőség Hegyközujlak 19.70, Czifler Imre Nagyvárád 10, Hira Lajos Újfégyvernek 10, Matia János Nagyvárád 5, Nagyszegi András Nagyvárád 50.70, Mónus Sándor Nagyvárád 5, Ulfertth József Nagyvárád 25, Fudally László Nagyvárád 20, Kismarja Községi Előljárósága 42, Pribil Károly ny. ezredes 100, Előljáróság Erkenéz 12, Dersoske község 20, HONSz csoport Nagyvárád 10, Czina Lajos Nagyvárád 10, Nagyszántó község harminchetesi 20, Kiszántó község 12, Községi Előljáróság Berettyóújfalu 115.

Blóz Zoltán ékszerész, órák

Szent János utca 3. szám

beváltja, becsereji

Ekszerét

készíti, javítja

Márkás svajci órák

Óratok, virágbrass karkötő izléses előállítás a műhelyben

A város egyheti népmozgalmá

SZÜLETÉSEK

Balog Imre szabósegéd leánya Mária, Kertész Ferenc MÁV kocsirendező fia Ferenc, Szántó Sándor posta altiszt leánya Gizella, Bíró Cásznár vicecellér fia Sándor, Klementis Kálmán városi adóhivatali gyakornok leánya Gizella, Lukács Ödön kereskedő leánya Lenke, Mácsi Gyula szabósegéd leánya Ágnes, Györi Gyula seprűkötő segéd fia Gyula, Magyar Gyula fodrászsegéd leánya Katalin, dr. Pataki József m. kir. h. százados fia Attila, Balogh Zoltán magántisztviselő leánya Katalin, Pákosi Béla sütősegéd leánya Katalin, Hoffmann Ervin magántisztviselő leánya Eszter, Mester János asztalossegéd leánya Kornélia, Vitális József mezőgazdasági eseléd leánya Piroška, Gyarmati József fuvaros leánya Mária, Schwartz Oszkár kereskedő leánya Veronika, Katz Géza szücsmester leánya Mária, Steinmetz Géza szabómester leánya Livia, Dutka Géza vízvezeték szerelő mester fia István, Almási Sándor MÁV főmozdonyvezető leánya Erzsébet, Almási Sándor MÁV főmozdonyvezető fia József, Karucz József földműves leánya Iboly, Orbán Sándor pénztári tiszt leánya Tünde, dr. Penkert Mihály gyermekorvos fia Sándor, Varga József iskolai altiszt leánya Irén, L. Nagy Zoltán kereskedő fia Tibor, Horváth Dezső gazdasági felügyelő leánya Katalin, Tuzessi Dávid sütősegéd leánya Juliánna, Szilágyi Zsigmond MÁV mozdonyvezető gyakornok leánya Gizella, Schwimmer Nátán szövőmunkás leánya Margit, Lakatos Lőrinc napszámos fia Miklós, Orosz József MÁV fűtő fia János, dr. Zsolt Miklós kereskedő leánya Judit.

HÁZASSÁGOK:

Nagy Imre csapós és Zsuka Etelka, Bodó Lajos gyárimunkás és Dézsi Irén, Bálint Tibor bádgos és vízvezeték-szerelő mester és Riskó Mária, Magyar Gyula fodrászsegéd és Sarkadi Katalin, Gandtner Sándor gyárimunkás és Tar Juliánna, Fenesi Ferenc földműves és Lasák Margit, Kovács András magántisztviselő és Varga Mária, dr. Pellet Géza szeszgyedárúrsági főtiszt és Gárdos Olga, Bodor István Beszkt kocsivezető és Magyar Ilona, Barta József kf. napszámos és Bende Mária, Baesi János gyárimunkás és Bakos Piroška, Reidner Gyula mozihiblő és Bakó Eszter, Hutter Lajos magántisztviselő és Hédg Gizella, Siteri Sándor MÁV fűtő és Szigeti Margit, Sándor György fm. napszámos és Horn Margit.

HALALOZÁSOK:

Ökrös Vencel 57 éves, Bagosi Erzsébet 4 éves, özv. Zilahy Józsefné, Nánási Juliánna 75 éves, Iványi Erzsébet 74 éves, Buda Dezső 38 éves, Lukács Juliánna 6 hónapos, Bilkei István 30 perces, Plesz Illés 68 éves, özv. Papik Mihályné, Csontó Erzsébet 78 éves, Ványa Gyula 54 éves, Weisz Mór 67 éves, Orosz Géza 43 éves, Farkas Mártonné, Roscher Mária 34 éves, özv. Fülöp Jánosné, Huca Mária 71 éves, Löwinger Károly 58 éves, özv. Tógyer Ferencné, Balogh Zsuzsanna 82 éves, Gulyás Ferenc 76 éves, özv. Herpán Sándorné, Torzsa Mária 96 éves, özv. Weinberger Izidorné, Friedmann Teréz 76 éves, Szentmiklósi Lajos 67 éves, özv.

Somlay Jenőné, Szilágyi Ida 73 éves, Balla Istvánné, Farkas Mária 24 éves, özv. Jakabovits Hermanné, Herskovits Ida 80 éves, Heilprim Simon 64 éves, Fehérvári Ferenc 78 éves, Rosenfeld József 27 éves, Sörös Bálint 55 éves, Sándor József 60 éves, Györi Gyula fél óras, Sipos Ignác, Voittiz Malvin 77 éves, Erdei Jánosné, Nagy Anna 59 éves, Kohn Rozália 73 éves, Kerekes Károly 60 éves, özv. Kovács Gergelyné, Kovács Sarolta 76 éves, özv. Kémeri Lajosné, Mester Ágnes 79 éves, Tóth Imre 79 éves, özv. Sipos Jánosné, Baja Zsuzsanna 76 éves, Nádudvari Imre 71 éves, Fülöp Ferencné, Valinkó Mária 56 éves, Szekeres Péter 42 éves, özv. Hajnal Ferencné, Fargács Rozália 82 éves, Kordován Károly 1 hónapos, özv. Kaja Istvánné, Murvai Erzsébet 77 éves, özv. Papp Istvánné.

Ujabb fontos légoltalmi intézkedéseket fogantatosít a város

Nagyvárad, március 1. A legutóbbi légoltalmi értekezleten, amelyet a városházán, a polgármester elnöklésével tartottak az elletékes tényezők, több fontos határozatot hoztak. A hadügyminiszter rendeletére a légoltalmi kutakon kívül nagyobb tartályt kell építeni a vasúti állomás közelében, ezenfelül a Kommandáns-réten is készül még egy légoltalmi kút. A munkálatokat rövid időn belül megkezdik. Ezenkívül ugyancsak a hadügyminiszter rendeletére úgynevezett füstkamarákat fognak létesíteni, amelyekben a házparancsnokokat és a ház csoportparancsnokokat kioktatják, hogyan kell viselkedni Március 18-án légoltalmi oktató értekezlet lesz Kolozsváron, amelyre polgármes-

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér.

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Biró Eszter 82 éves, Karácsonyi Miklós 41 éves, özv. Kozák Jánosné Holmik Rozália 67 éves, dr. Vas Ödön 63 éves, Róth Ábrahám 73 éves, Tivadar János 11 hónapos Heterán Ilés 61 éves, Bozsik Károly 61 éves, Baranyi Miklós 49 éves, Fischer Akibáné, Trébius Regina 75 éves, Almási Erzsébet 1 napos, Almási József 6 óras.

Váradi Zsigmond u. 1—31 házzámig.

Nemes fatelepen: Rulikovszky-út 14-től végig, Keckeméti Lipót és Pece utcák.

1944. március hó 3-án:

Dr. Grosz fatelepen: Cinka Panna-telep, Cseredülő tanya, gróf Bethlen György fasor, Lakatos u. 1—5-ig.

Csikós fatelepen: Váradi Zsigmond u. 32-től végig, Zárda, Rulikovszky-út 1—12-ig.

Fenti utcák lakói március hó 4-ig vehetik át a részükre járó tűzifamennyiséget.

Nagyvárad, 1944. március 1.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Az Együttműködés irodájában kaphatók jegyek „Az Ország” matinéjára

A Nagyvárad Társadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködése a Szilgietei Színházban 1944. március 12-én, vasárnap délelőtt háromnegyed 11 órakor „Az Ország” írói és művészi együttesével irodalmi matiné rendez a következő műsorral:

Bevezetőt mond Tripsó Sándor ny. kir. ítélőtáblai tanácselnök, a Nemzeti Védelmi Propaganda Minisztérium nagyvárad megbízottja.

Csiky Mária „Az Ország” költőinek verseiből szaval.

Vajtha Ferenc „Az Ország” főszerkesztője „Mit hoz a holnap” címmel tart előadást.

Nagy Izabella Laskó Emil karnagy zongorakíséretével magyar népdalokat énekel.

Dövényi Nagy Lajos „Sztárok filmek nélkül” címmel tart előadást.

Gyurkovics Mária, a m. kir. Operaház tagja operáriákat énekel.

Erdélyi József költeményeiből ad elő.

Szűcs Zoltán novelláját olvassa fel.

Hámory Imre, a m. kir. Operaház tagja operáriákat és magyar dalokat énekel.

Helyárca: Nagy páholy 25. páholy 20. zsöllye 4. korszék és erkély I. II. sor 3. támlásszék és emeleti zártszék 2. állóhely 1 pengő.

Jegyek előre válthatók 1944. március 7-től a színház elővételi pénztáránál.

Jegyigénylések: 1944. március 1-ig, hétköznapokon 5—7 óra között az Együttműködés irodájában. Széchenyi tér 1. sz. kapubejárattal szemben, földszint 2. ajtó. Telefon: 18—18.

A rendezőség felkéri az érdeklődőket, hogy előjegyzéssel biztosítani kívánt jegyeiket március hó 5-ig az Együttműködés irodájában — Széchenyi tér 1. sz. alatti kapuval szemben, az udvarban 2. ajtó — naponként 5—7 óra között kiváltani szíveskedjenek, mert a még rendelkezésre álló jegyek március 6-án a színházi pénztárnak adatnak át s március 7-től ott fognak eladani.

Megnyílt a neuchatei magyar kiállítás. Zürichből jelentik: (MTB) Neuchatelben szombaton ünnepélyesen megnyitották a magyar képzőművészeti kiállítást.

Technikai hiba miatt újból megszólalt tegnap a légvédelmi sziréna

(Nagyvárad.) Kedden délután fél 2 órakor ismét megszólaltak Váradon a légvédelmi szirénák. A jelzésről nyomban meg lehetett állapítani, hogy az nem jelez veszélyt, mert csak egyszer bugtak fel a szirénák majd rövid percek múlva felzúgott a „légi veszély megszűnt” jel.

Mint kiderült, megint technikai zavar okozta a jeladást, ami azon-

ban elegendő volt ahhoz, hogy az emberek, a mai komoly időknek megfelelően, végrehajtsák a biztonsági intézkedéseket.

Ezek után érthető, hogy a város lakossága azt kívánja, kiűzőböltessék ki az a bizonyos technikai hiba, mert ezek a sürün ismétlődő zavarok megnehezítik a helyzet komolyságát.

Folytatólagos faelosztás március 2-án és 3-án

Értesítem a város közönségét, hogy a tűzifa folytatólagos szétosztását a következőkben szabályozom. Minden fehér és rózsaszínű tűzifalappal rendelkező lakos az alant felsorolt kereskedőnél és időben 100 kg. tűzifát vehet át, míg bármely szénkereskedőnél 50 kg. szenet szerezhet be. Felhívom a kereskedőket, hogy a jelen hirdetményben foglalt utcák lakói részére a 100 kg. tűzifa kiszolgálása alkalmával a kiszolgáltatót a tűzifa-ellenőrző lap január havi rovatába jegyezzék be.

1944. március hó 2-án

Özv. Ungváryné fatelepen: Kálva-

ria u. 42—65 házzámig

Pallós fatelepen: Kálvária u. 66-től végig, Golgota, Apáca és Mária utcák.

Kún fatelepen: Lengyel, Tömös.

Pascal, Guttenberg, Bemézky, Polgár, Milánó, Fiume, Levente utcák.

Erdélyi Fa- és Szénkereskedelmi, Madrid u.

Dr. Grosz fatelepen: Velecepart, Baross u.

Topai József Beöthy Ödön u. 78.

sz. a telepen: Hattyú u. 28—53.

Tyuskay fatelepen: Lakatos u. 6-től végig, Városliget u. 1—9-ig.

Csikós fatelepen: Szeptember 6 u. 52-től végig.

